

Subject Code : S-2020

Subject : Geography and Economics with Accommodation (M) (CWSN)

HOLLOW CRAFT STICKER

SEAT NO.	BAR CODE
----------	----------

Centre :

Seat No. (in fig.).....

(in words).....

.....

Candidate's Signature :.....

Supervisor's Signature with date :.....

Subject Code	S-2020
Subject	Geo. & Eco. with Acco. (M) (CWSN)
Date	2024-04-08

FOR OFFICE USE

Subject Code	
Subject	
Date	
Main Answer Book = 1	
Specific remarks of centre conductor regarding malpractices (in Red Ink)	

Examiner	Moderator	Chief Moderator
Total in Figures =	=	=
Total in Words		
Signature		
Apptt.No. :		

- Mobile Phones and other electronic gadgets are stricity prohibited inside the examination hall.
- Use of non-programmable calculator is allowed ONLY in some subjects.
- Writing in any form on the Hollow craft sticker and Bar code sticker is strictly prohibited.
- Only blue ink/ball pen is to be used for writing the answers. Black lead pencil may be used for drawing figures, diagrams and graphs. Use of any other colour pencil/pen is strictly prohibited.
- Disclosing of identify on the answer book (except in the space provided) in any form is strictly prohibited.
- Candidate should check that the printed seat number is correct and verify that the answer book has all pages serially numbered before filling all other details.

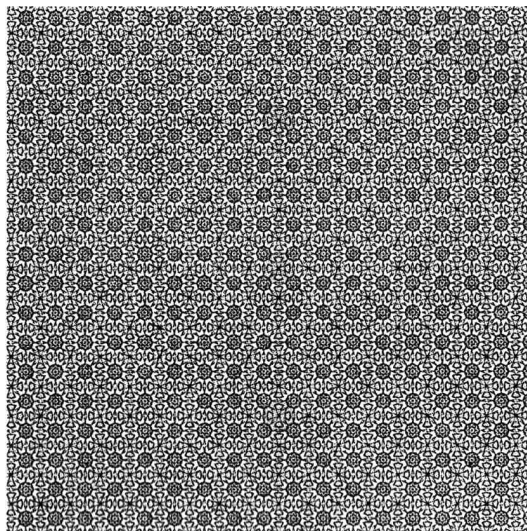
INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

The Candidate shall

1. Produce the admission card on demand to competent authorities during the examination.
2. Enter the seat number and other particulars in the space provided on every main answer book and supplement.
3. Verify that the Block Supervisor has signed in the appropriate space on the main answer book and also the supplements.
4. Not be allowed to leave the examination hall during the first ONE HOUR and also the last TEN minutes of the examination.
5. Not damage/scribble the seat no./ barcode sticker.
6. Not indulge in any malpractice like.
 - Carrying written material into the examination hall.
 - Communicating in any manner with other candidates in the examination hall.
 - Passing slips of paper, answer book or supplements to other candidates.
 - Impersonating another candidates.
 - Attaching currency notes to the answer books.
 - Copying from another candidate or vice versa.
 - Leaving the examination hall without submitting answer book to the supervisor.
 - Using of coloured thread to tie answer books.
7. Abide by the rules of dicipline.
8. Stop writing on the answer book after the ringing of the final bell.
9. Stick the hollow craft sticker on the main answer book as well as on the supplement after the final bell.
10. Not leave the seat till all answer books are collected and counted by the supervisor.

NOTE :

Candidate shall be liable for penalty imposed by the board for the violation of any or all of the above clauses.

Pg No.	Examiner	Moderator	Chief Moderator
03			
04 & 05			
06 & 07			
08 & 09			
10 & 11			
12 & 13			
14 & 15			
16 & 17			
18 & 19			
20 & 21			
22 & 23			
24			
TOTAL			
Total in words			
Apptt. No.			
Sign			
Verification			

2024 IV 08

0930

Marks	E	M	CM
Pg. 3			

3

Time : 3 Hours **GEOGRAPHY AND ECONOMICS WITH ACCOMMODATION (M)**

Subject Code

(CWSN)

S	2	0	2	0
---	---	---	---	---

Total No. of Questions : 71

(Printed Pages : 24)

Maximum Marks : 70

- सूचना :**
- (i) प्रश्न पत्रिकेत एकूण 71 प्रश्न आहेत.
 - (ii) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 - (iii) प्रश्नांच्या समोर गुण दर्शविले आहेत.
 - (iv) प्रश्नांपुढील सूचना पाळा.
 - (v) प्रश्न क्र. 1 ते 54 भूगोलचे आहेत.
 - (vi) प्रश्न क्र. 55 ते 63 अर्थशास्त्राचे आहेत.
 - (vii) प्रश्न क्र. 64 ते 71 गोव्याच्या भूगोलवर आहेत.
 - (viii) या व्यतिरिक्त इतर सूचना खाली आवश्यकतेनुसार दिलेल्या आहेत.

* खालील पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा :

(1) देशाच्या एकंदरीत सर्वांगीण विकास करण्यास पंचवार्षिक योजनांचा व यांचा महत्त्वाचा वाटा आहे.

1

- स्टॉकलम कोन्फोरन्स
- नीती (NITI) आयोग
- जोहन्सबर्ग समिती

Ans.

S-2020

P.T.O.

(2) कायमस्वरूपी गावरान आणि चराऊ कुरणे श्रेणीत येतात. 1

- वन क्षेत्र
- पेरणी न झालेले क्षेत्र
- शेतीसाठी अयोग्य क्षेत्र

Ans.

* खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा : 1+1

(3) संवर्धन म्हणजे काय ?

.....
.....

(4) मानवी कृतीचा जमिनीवर काय परिणाम होतो ?

.....
.....

(5) लडाख कोणत्या संसाधनाने समृद्ध आहे ?

.....
.....

Marks	E	M	CM
Pg. 4 & 5			

5

* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर दोन मुद्द्यात लिहा : 2

(6) गाळाची मृदा आणि काळी मृदा निर्मितीबद्दल स्पष्ट करा.

.....

.....

.....

.....

.....

(7) डोंगराळ भागात आणि धरणांमध्ये होणाऱ्या अती वृष्टीमुळे मृदेची धूप होण्याचे परिणाम स्पष्ट करा.

.....

.....

.....

.....

* 'अ' गटातील 'शेती पद्धती' व 'ब' गटातील 'संवर्धन पद्धती' यांच्या योग्य जोड्या जुळवा व अचूक उत्तर 'क' गटात लिहा : 1+1

'अ' गट

'ब' गट

'क' गट

(8) समपातळीवर नांगरणी

* जमिनीचे अवमुल्यन

8.

(9) वनीकरण

* मृदा निर्मितीची काळजी

9.

* मृदेची धूप थांबवणे

* खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा : 1+1

(10) शहरीकरणामुळे जंगलांचा न्हास कसा झाला ?

.....

.....

(11) वनांचे प्राथमिक कार्य कोणते ?

.....

.....

(12) वनांची मोठ्या प्रमाणात घट का झाली आहे ?

.....

.....

* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर दोन मुद्यात लिहा : 2

(13) वन आणि वन्यजीवांच्या संरक्षण पद्धती 'त्याच ठिकाणी' (In-situ) आणि त्या ठिकाणा बाहेर (ex-situ) म्हणजे काय ?

.....

.....

Marks	E	M	CM
Pg. 6 & 7			

7

(14) 'संकटग्रस्त प्राणी व वनस्पती प्रजाती आणि संकटात सापडू शकणाऱ्या प्राणी आणि वनस्पती प्रजाती' यामधील फरक स्पष्ट करा.

.....

.....

* 'अ' गटातील प्राण्यांशी 'ब' गटात असलेल्या वन्यप्राणी अरक्षण प्रकल्प असलेल्या राज्यांशी जोड्या जुळवून अचूक उत्तर 'क' गटात लिहा : 1+1

'अ' गट

'ब' गट

'क' गट

(15) गेंडा * सरिस्का अभयारण्य, राजस्थान 15.

(16) वाघ * सुंदरबन राष्ट्रीय उद्यान, पश्चिम बंगाल 16.

* कांझीरंगा (आसाम)

* खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा : 1

(17) भारतात पावसाचे वितरण करताना मोसिनराम असे का बोलले जाते ?

.....

.....

(18) पाणी संवर्धनासाठी कृषी क्षेत्र कोणत्या पद्धती अवलंबू शकते ? 1

.....

.....

(19) राष्ट्रीय जलधोरणाचे एक उद्दिष्ट सांगा.	1
.....	
.....	
(20) जोहाड म्हणजे काय ?	1
.....	
.....	
(21) बहुउद्देशीय योजनांना विरोध केलेल्या कोणत्याही एका सामाजिक चळवळीचे नाव लिहा.	1
.....	
.....	
* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर दोन मुद्यात लिहा :	2
(22) पावसाच्या पाण्याचे व्यवस्थापन करण्याचे कोणतेही दोन मार्ग लिहा.	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

Marks	E	M	CM
Pg. 8 & 9			

9

(23) बहुउद्देशीय योजनाचा कोणत्याही गुणवत्तेचा उल्लेख करा.

.....

.....

.....

.....

* खालील पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा :

(24) जीवावरणातील प्रजाती नष्ट होण्यापासून वाचविण्यासाठी व वनस्पती आणि प्राण्यांच्या जीवाची अखंडता राखण्यासाठी करण्यात आलेली निर्मिती 1

- अभयारण्य
- राष्ट्रीय उद्यान
- आरक्षित जीवावरण

Ans.

(25) कुदळ, काठ्या अशा अवजारांचा वापर करतात ती शेती 1

- व्यापारी शेती
- सखोल उदरनिर्वाहक शेती
- प्राथमिक उदरनिर्वाहक शेती

Ans.

* खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा : 5

(26) मक्याच्या वाढीसाठी कोणत्या प्रकारच्या मृदेची आवश्यकता असते ?

.....

.....

(27) हरीत क्रांतीमुळे गव्हाचे उत्पादन कसे वाढले ?

.....

.....

(28) जमीनदारी पद्धत नष्ट झाल्याचा फायदा भारतीय शेतकऱ्यांना कसा झाला ?

.....

.....

(29) विहीरी कोरड्या पडल्यामुळे त्याचा शेतीवर कसा परिणाम झाला आहे ?

.....

.....

(30) डाळींची लागवड शेतकऱ्यांना कायदेशीर का आहे ?

.....

.....

(31) ठराविक प्रकारच्या लसी तयार करताना कशाचा वापर केला जातो ?

.....

.....

Marks	E	M	CM	11
Pg. 10 & 11				

* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर दोन मुद्द्यात लिहा : 2

(32) जनुकीय बदल केलेली पिके म्हणजे काय ?

.....

.....

.....

.....

.....

(33) प्रमाणित चांगल्या बियाणांच्या वितरणाचा फायदा शेतकऱ्यांना कसा झाला आहे ?

.....

.....

.....

.....

.....

* खालील पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा :

(34) भारतातील सर्वात मोठी पवन उर्जा निर्मिती केंद्र येथे आहे. 1

- दुर्गादुआनी खाडीत
- कन्याकुमारी
- पुगा दरी

Ans.

S-2020 P.T.O.

(35) जलविद्युत निर्मितीसाठी लागणारे स्रोत 1

- पाणी
- आण्विक उर्जा
- कोळसा

Ans.

* खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा : 5

(36) तांबे हे महत्वाचे खनिज का आहे ?

.....
.....

(37) खनिज संवर्धनासाठी वापरण्यात येणारी कोणतीही एक पद्धत लिहा.

.....
.....

(38) ओडिशा हे औद्योगिकदृष्ट्या विकसित राज्य का आहे ?

.....
.....

(39) खनिजांची व्याख्या लिहा.

.....
.....
.....

Marks	E	M	CM	13
Pg. 12 & 13				

(40) अवक्षेप म्हणजे काय ?

.....

.....

.....

(41) कोणत्या प्रकारचे अभ्रक (Mica) भारतातून निर्यात केले जाते ?

.....

.....

.....

* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर दोन मुद्यात लिहा : 2

(42) पर्यावरणीय प्रदूषण नियंत्रित करण्यासाठी औद्योगिक क्षेत्राने सुरुवात केलेल्या कोणत्याही दोन उपाय योजना लिहा.

.....

.....

.....

.....

.....

(43) उद्योगधंद्याचे स्थान सक्षम करणारे दोन भौतिक घटक लिहा.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

* नावे द्या :

4

(44) प्रमुख मार्गाची बांधणी व देखभालीचे काम करणारे प्रधिकरण.

.....

.....

(45) देशातील पहिली भूमिगत जलद परिवहन प्रणाली.

.....

.....

(46) या खाणीतील लोह खनिज न्यू मंगलोर बंदरावरून निर्यात केले जाते.

.....

.....

Marks	E	M	CM	15
Pg. 14 & 15				

(47) भारताची राष्ट्रीय विमान सेवा.

.....

.....

* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर दोन मुद्द्यात लिहा : 2

(48) लोकर वस्त्र उद्योग भारताची GDP वाढवण्यास कशी मदत करतात ?

.....

.....

.....

.....

(49) वैद्यकीय पर्यटनाने औषध उद्योगाला कशी चालना दिली आहे ?

.....

.....

.....

.....

- * खालील पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा :
- (50) चेन्नई येथे इ.स. 1904 ला उभारण्यात आलेला पहिला कारखाना चा होता. 1
- मोटारगाड्यांचा उद्योग
 - खत उद्योग
 - सीमेंट
- Ans.
- (51) उद्योगामुळे पाणी प्रदूषण आणि हवा प्रदुषण होते. 1
- वस्त्र उद्योग
 - खनिज तेलावर आधारित उद्योग
 - पोलाद उद्योग
- Ans.
- * खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे दोन मुद्द्यात लिहा : 4
- (52) आजकाल पाइपलाईन वाहतुकीचे काय फायदे आहे ?
-
-
-
-
-

Marks	E	M	CM
Pg. 16 & 17			

17

(53) पर्यटन भारतासाठी कसे कायदेशीर ठरले आहे ?

.....

.....

.....

.....

.....

(54) आज देशांद्वारे व्यापार कसा चालतो ?

.....

.....

.....

.....

.....

* खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा :

(55) मुदत ठेव म्हणजे काय ?

1

.....

.....

(56) नॅशनल इलेक्ट्रॉनिक फंड ट्रान्सफर (NEFT) चा कोणताही **एक** कायदा लिहा. 1

.....

.....

(57) गरीबीची परिभाषा लिहा. 1

.....

.....

(58) तांत्रिक बेरोजगारी म्हणजे काय ? 1

.....

.....

(59) ग्राहक कोण आहे ? 1

.....

.....

Marks	E	M	CM	19
Pg. 18 & 19				

* खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :

(60) ऑटोमेटेड टेलर मशीन (ATM) द्वारे व्यवहार करायला पोस्टल पिन कोड आवश्यक आहे. 1

.....

(61) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा (NREGA) ही योजना युवकांना कौशल्य विकासाचे प्रशिक्षण देते. 1

.....

* खालील उतारा वाचा आणि त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

श्रीमती स्मिथने नुकताच एक नवीन रेफ्रिजरेटर विकत घेतला. एका महिन्याच्या आत तिला शेल्फच्या खाली खूप बर्फ तयार झाल्याचे लक्षात आले. तिने व्यापाऱ्याशी संपर्क साधला, त्याने समस्या सोडवण्यासाठी तंत्रज्ञ पाठवले. काही महिन्यात समस्या पुन्हा निर्माण झाली. श्रीमती स्मिथने व्यापाऱ्याला विचारले कि एकतर रेफ्रिजरेटर बदलून द्या किंवा पैसे परत करा. 1+1

(62) श्रीमती स्मिथने समस्येबद्दल व्यापाऱ्याशी संपर्क साधला. तीने कोणता अधिकार वापरला ?

.....

.....

(63) श्रीमती स्मिथ जेव्हा रेफ्रिजरेटर बदलण्यास किंवा पैसे परत करण्यास सांगितले तेव्हा तीने काय विचारले ?

.....

.....

* खालील पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा :

(64) कांदेलिया, सोनेशिया आणि अँव्हीसेन्नीया ही गोव्यात सापडणारी आहे. 1

- आंबे
- खारफुटीची जंगले
- पक्षी

Ans.

(65) देवराई, देवरान आणि देवार्त ही वन संवर्धनाची पद्धत आहे. 1

- त्या ठिकाणाबाहेर (Ex-situ)
- त्याच ठिकाणी (In-situ)
- जंगल पट्टे

Ans.

Marks	E	M	CM	21
Pg. 20 & 21				

* खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा : 4

(66) खाजन भूमीवर कोणत्या प्रकारची लागवड होऊ शकते ?

.....

.....

(67) नदीच्या पाण्याचा आर्थिक उपयोग काय आहे ?

.....

.....

.....

.....

(68) गोव्याने ऊर्जा धोरण का विकसित केले आहे ?

.....

.....

(69) गोव्यात मध्यम आणि मोठ्या उद्योगांची स्थापना कोणत्या ठिकाणी केलेली आहे ?

.....

.....

* खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन मुद्यात लिहा :

(70) गोव्यातील राष्ट्रीय महामार्गाबद्दल दोन मुद्दे लिहा. 2

.....

.....

(71) गोव्यात रबी हंगामात घेतल्या जाणाऱ्या पिकांबद्दल दोन मुद्दे लिहा. 2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Marks	E	M	CM	23
Pg. 22 & 23				

[illegible]